

Tallinna Ülikool

ELU PROJEKT “TOPSIVABA TLÜ”

TLÜ üliõpilaste, töötajate ja vilistlaste seas läbiviidud küsitluse tulemused

Autorid: ELU projekti “Topsivaba TLÜ” 2020 tiim

Juhendajad: Liisa Puusepp, Mihkel Kangur

Loodus- ja terviseteaduste instituut

Tallinn 2020

1. ANDMEKOGUMINE JA VALIMI MEETOD

1.1 Uurimiseesmärk ja uurimisküsimused

Uurimistöö eesmärk oli välja selgitada Tallinna Ülikooli tudengite, õppejõudude, töötajate ja vilistlaste hoiakuid seoses ühekordselt kasutatavate topsidega.

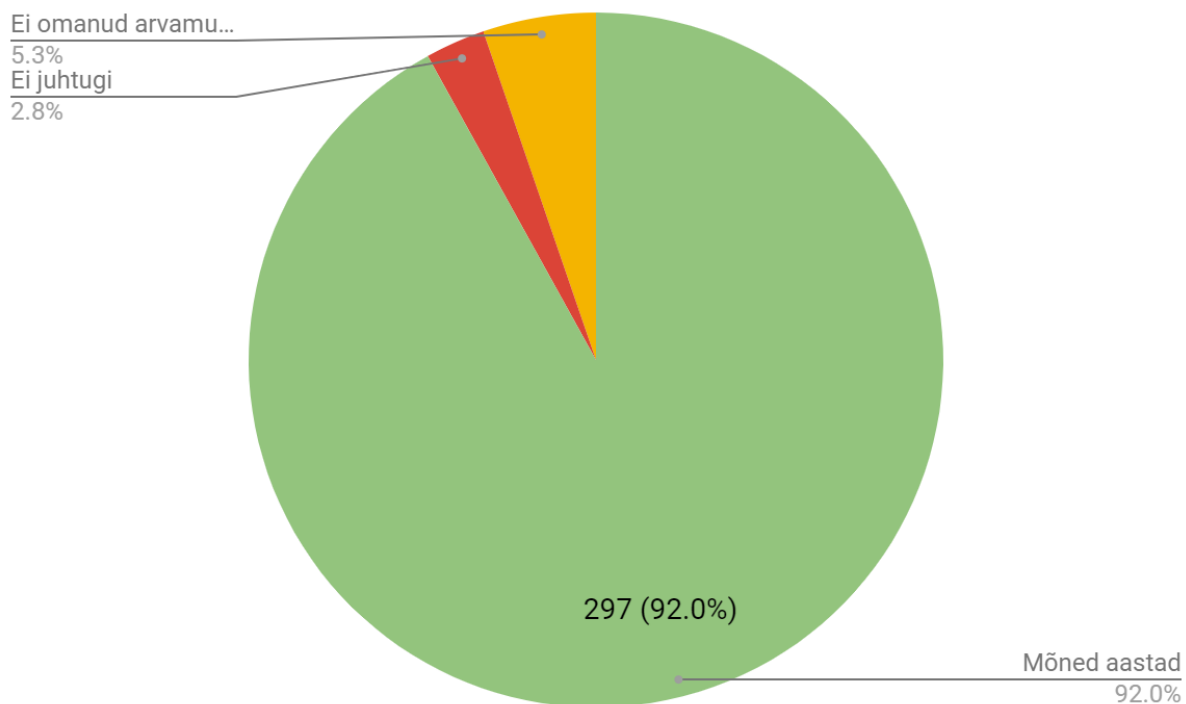
Nimelt püüti leida vastused järgnevatele küsimustele:

- Miks Tallinna Ülikooli liikmed kasutavad ühekordseid topse?
- Mis takistab TLÜ liikmeid kasutamaks korduvkasutatavaid topse?
- Mis motiveeriks ülikooli liikmeid soetada/ kasutada korduvkasutatavat topsi?
- Millised oleksid Tallinna Ülikooli toitlustusasutuste ja kohviautomaatide võimalused, et asendada ühekordseid topse korduvkasutatavate topside vastu?

1.2 Uuritava objekti kirjeldus

Küsitluse käigus selgus, et Tallinna Ülikooli liikmed on muutusteks valmis ja tulevik topside kaotamise osas on lootustandev.

Kuigi oli ka 9 vastajat 317-nest, kes ei usu topside kaotamisesse TLÜ-s, siis on see vaid väike protsent (2,8%) kõikidest vastanutest. Enamus kooliperest siiski usub, et muutus on väga reaalne, kuid pikema aja jooksul ehk miinimum 1-3 aasta pärast. Selliseid vastajaid oli 297 (93,7%). Ei omanud oma arvamust antud teemal kokku 17 inimest ehk (5,4%) vastanutest.

Joonis 1. Topside kaotamise potentsiaal TLÜs.

Ülikooli liikmed andsid oma arvamusest ka pikemalt teada:

- Kõik oleneb initsiatiivist ja projekti eestvedajate motivatsioonist ja järjepidevusest
- Kuigi TLÜ on liitunud Roheline Akadeemiline Jalajälg algatusega siis senine kogemus pole näidanud, et seda tõsiselt võetakse või selle nimel vaeva nähakse. Ökoloogia keskusel küll, aga muidu üleüldiselt ei paista Tallinna Ülikool silma eriti loodussõbraliku asutusena. Pakun, et siis kui Euroopa tasandil need ära keelatakse
- Otsuse tegemine võtab kõige rohkem aega. Otsuse tegemisest edasi on juba lihtne
- Ilmselt lõplikult ei kao nad kunagi, see poleks ka mõistlik pingutus
- Kui rektor annab käsu, siis võib see juhtuda päevapealt

1.3 Andmekogumisviis ja valim

Tegu on kvantitatiivse uuringuga, mille uurimusküsimuste teenimiseks koostati veebiküsitlus ehk CAI (*computer assistant interview*). Valimi moodustamisel lähtuti tõenäosusliku juhuvalimi meetodist. Küsimustikus esitatud küsimused (vaata Lisa 1.) lähtuvad uurimisprobleemist.

Küsimustikus esitati 13 kinnist küsimust ehk etteantud vastusevariandiga või hinnanguskaalaga. Lisaks esitati ka kaks avatud küsimust, kus Tallinna Ülikooli liikmed said oma hoiakuid pikemalt kirjeldada.

Küsimustikku piloteerisid ELU projekti "Topsivaba TLÜ" liikmed.

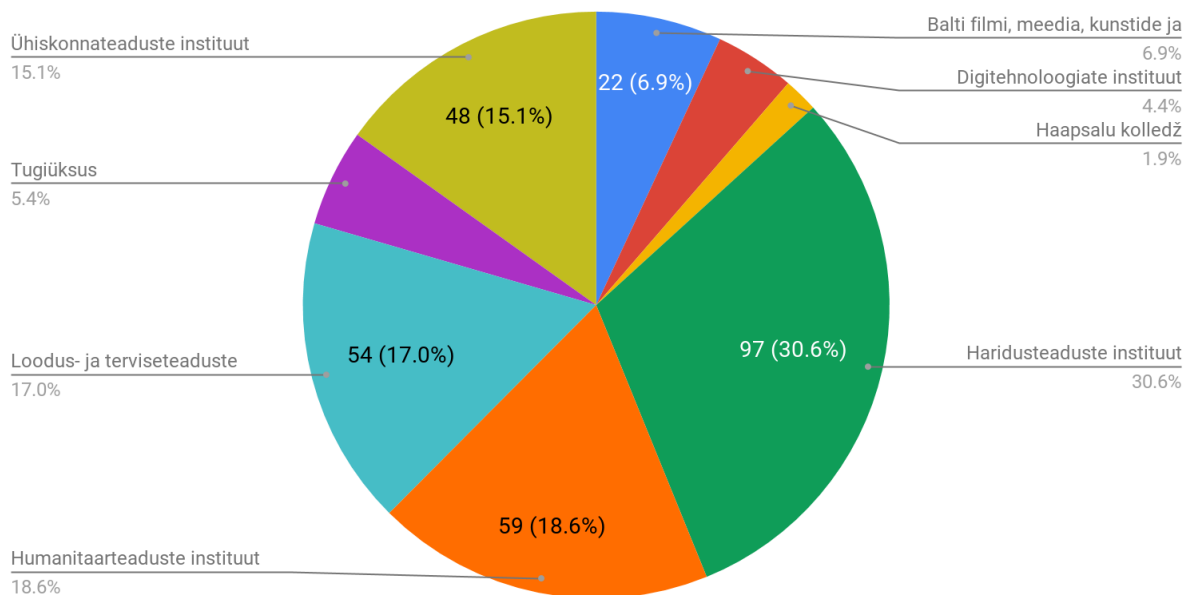
**Järnevalt sulgudes esitatud arvud tähendavad vastajate arvu.*

2. ANDMEANALÜÜS

2.1 Vastajate andmed

Küsimustikust võttis osa 317 inimest, mis ületas algseid ootusi.

Esimesena tuli soojendusküsimustena vastajatel märkida ära instituut, milles õpitakse või töötatakse, lisaks oma sugu ning vanus. Kõikide vastajate seas oli suurema osakaaluga haridusteaduste instituut, kus küsimustikule vastas lausa 97 tudengit. Selle järgnes humanitaarteaduste instituut 59 vastajaga. Kõige väiksema vastajate arvuga oli Haapsalu kolledž, kus vastanute arv oli kõigest 6.

Joonis 2. Vastajad instituutide lõikes.

Üle poole vastanutest moodustasid naised 276 vastajaga. Meessoost vastajaid oli kõigest 37, mida on seitse korda vähem. Oma sugu ei soovinud täpsustada 4 inimest. Vastajaid esines kõige rohkem vanuseklassis 18-29, mis moodustas 62% kõikidest vastajatest.

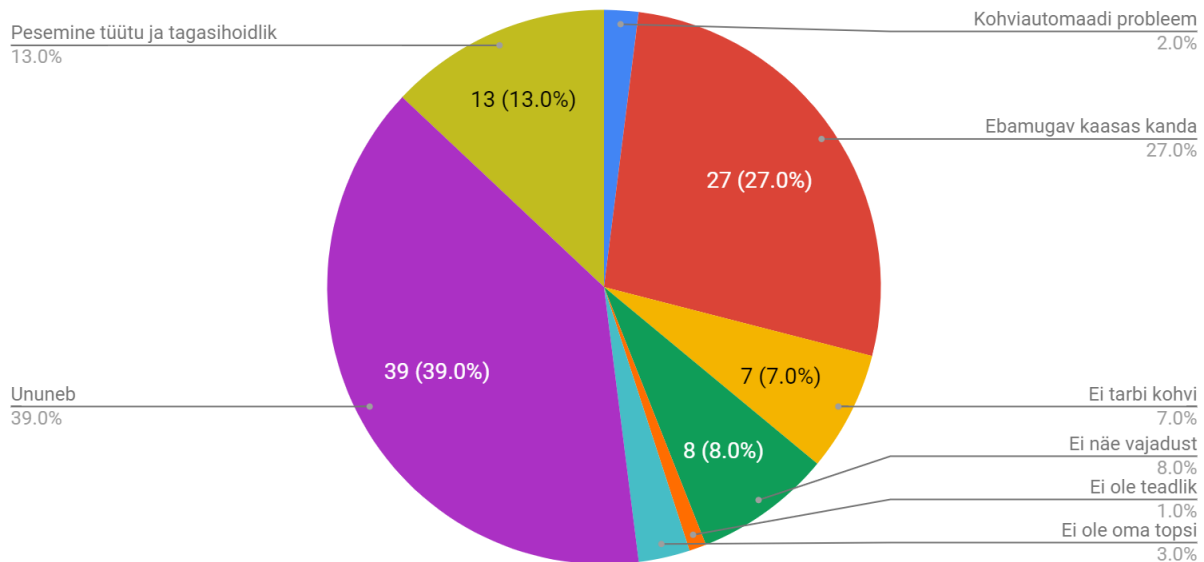
Viimaseks sooviti välja selgitada küsitleva seos Tallinna Ülikooliga. Selgus, et 317 vastajast 249 ehk 79% vastanutest on just tudengid. Teist kohta jagasid administratsiooni/juhtkonna töötajad (23) ning Tallinna Ülikooli õppejõud (21).

2.2 TLÜ liikmete hinnangud ja topside kasutuse põhjused

Küsimustiku eesmärgist lähtuvalt sooviti uuringu jooksul välja selgitada Tallinna Ülikooli liikmete hinnanguid ühekordsete topside kasutamise kohta ning korduvkasutatavate topside potentsiaali. Selgus, et suurem osa vastajatest on rohelise mõttelaadiga ja eelistavad korduvkasutatavaid topse/termostasse, selliseid vastajaid oli ülekaalukalt 227. Lisaks üle poole ehk 126 vastajat haarab alati oma enda tassi kaasa, teised vastajad aga meenutavad seda teha pigem harvem.

Ülejäänud 90 vastajat 317-nest tõdes, et harjumust kasutada korduvkasutatavaid topse neil ei ole. Ühekordsete topside kasutamine kaalub üle mitmel erineval põhjusel. Kõige populaarsemaks põhjenduses sai 39 korda esinenud argument, et tops ununeb lihtsalt koju, mis on üsna inimlik faktor. Teine kõige populaarsem 27 vastajaga oli põhjendus, et enda korduvkasutatavat topsi on lihtsalt ebamugav kaasas kanda. Ülejäänud vastajad toetasid ka seisukohti, et pesemine on tüütu ja aeganõudev (13), ei näe korduvkasutatava topsi vajadust (8), ei tarbi kohvi (7), ei oma enda topsi (3) ning kohviautomaat ei võimalda enda topsi kasutust (2). Kusjuures üks vastaja tunnistas, et ei ole korduvkasutatavate topsidest teadlik.

Positiivne on tõdeda, et 283 küsitlevat on teadlikud ühekordsete (kohvi)topside kasutamise negatiivsetest tagajärgedes, moodustades kogu vastajaskonnast koguni 89%. 29 vastajat nentis, et ühekordsete topside kahjulikkusest on varem kuulnud, kuid täpsemate kahjuteguritega ei olda kursis. Kahjuks oli ka 5 vastajat, kelleni jõudis teave topsi kahjulikkusest alles antud küsimustiku käigus.

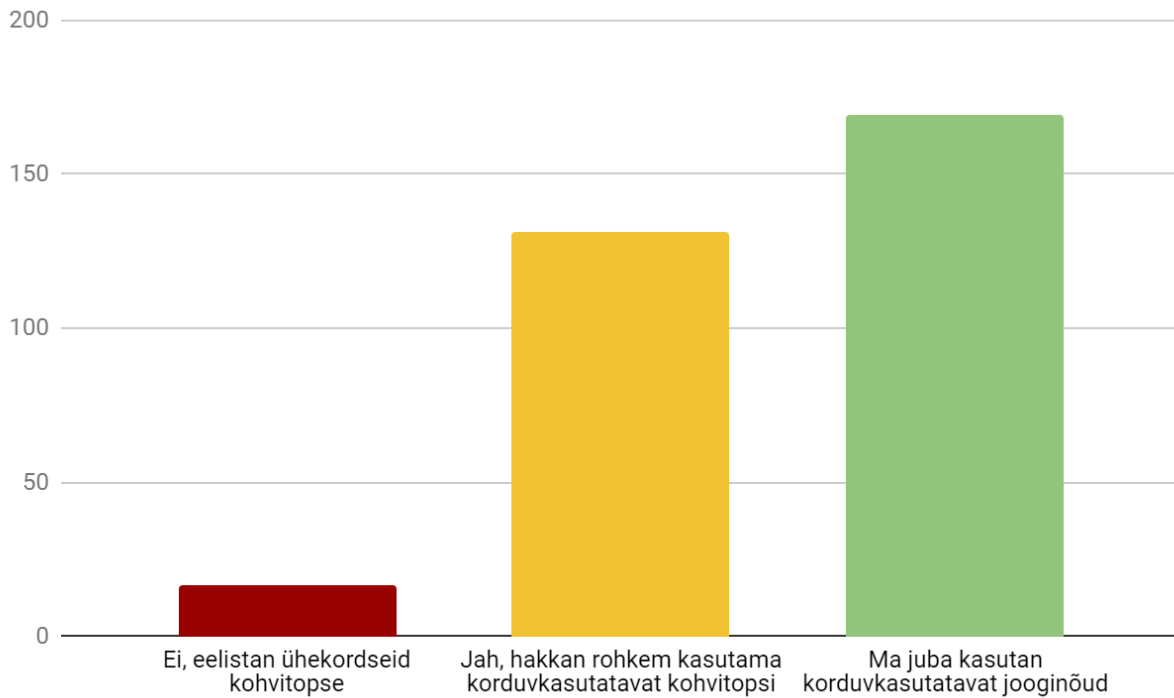

Joonis 3. Sektordiagramm ühekordsete topside kasutamise põhjustest

Korduvkasutatavate topside olulisust hindas 5-palli skaalal viie punktiga 152 inimest. Omakorda väikese vahega (95) määrati hindeks neli. Korduvkasutatava topsi kasutamist pidasid pisut vähem olulisemaks 65 inimest, valides skaalal vahemiku 2-3. Oli ka vastanuid (12), kes pidasid topsi olulisust pea nulli lähedale ehk hindasid punktiga üks. Üldiselt peetakse Tallinna Ülikooli liikmete seas korduvkasutatavaid topse oluliseks ehk kooli liikmeskond on oodatust rohelise mõtteviisiga.

2.3 Tallinna Ülikooli liikmete valmisolek harjumuse muutmiseks

Ülikooli liikmete seas on näha positiivset meelestatust ja valmisolekut muutusteks topside kasutamise osas. Nimelt 317-ne vastanu seast (kellest 169 juba kasutavad korduvkasutatavat topsi) lausa 131 oli motiveeritud oma harjumust muutma. See annab lootust, et lähitulevikus on korduvkasutatavate topside tendents kasvanud. Roheülikooli kasuks räägib asjaolu, et ainult 17 inimest kinnitas ühekordse topsi kasutamise jätkamist olenemata kõikidest rakendavatest muutustest/keeludest.

Joonis 4. Tulpdiagramm valmisolekust muuta või lõpetada ühekordsete topside kasutamist

Muutustele vastu tulles pakuti välja erinevaid materjale, millest kasutajasõbralik korduvkasutatav tops võiks olla tehtud. Kõige populaarsemateks materjalideks osutusid roostevaba teras (197), bambus (140), keraamika (132), klaas (107) ja plastik (68).

Topside kasutamist ülikooli peal saaks minimaliseerida Tallinna Ülikooli rektoraadi poolt kehtestatud range nõudega, mis keelaks topside kasutuse lihtsalt ära. Sellise muutuse poolt hääletas suurem osa inimestest. Põhjus on lihtne “kui ei ole topsid lubatud/kohvikutes saadaval, siis jäävad kohvid topsides ka ostmata”. Alternatiiviks siinkohal on võtta kaasa kas oma tops, laenata see koolist (võimaluse tekkimise korral) või näiteks juua klaasnõust kohvikus.

Tõdeti ka, et ära keelamine ei ole hea lahendus, vaid hakkama saaks ka palju inimlikumate meetodite abil. Näiteks piisaks vaid paarist väiksemast muutusest, et TLÜ saaks olla oma roheülikooli nime väärt.

Küsitluses välja toodud ettepanekud, kuidas minimaliseerida topside kasutust ülikoolis:

- Personaliseeritud TLÜ logoga termose müük
- Mängude läbiviimine. Näiteks saad templi iga kord, mil otsustad ühekordse topsi asemel kasutada taaskasutatavat topsi. Kogutud teatud arvu templite eest saad preemiaks tasuta kohvi (või auhinna kohviku omal valikul)
- Tõsta veelgi kohvikutes ja kohviautomaatides ühekordsete kohvitopside hinda vähemalt 1€ võrra (uuringust selgus, et hinna tõstmise vähem kui 1 euro ei ole piisav motivaator)
- Mugavam tass, mida saaks kokku voltida ja kergemini kaasas kanda
- Rakendada šokiteraapiat häirivate piltide või videote näol, et täpsemalt illustreerida topside kasutamise tagajärgi ning suruda inimeste südametunnistusele (häbi, süü)